

Ministri määruste muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõu kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS2021_2027) § 10 lõike 2 alusel.

Muudetavatest määrustest jäetakse välja keeld teha tehinguid tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud seotud isikutega ning piirang toetada projekte, mille tegevusala või toetuse taotleja tegevusala on finants- ja kindlustustegevuse valdkonnas (EMTAK jagu K).

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi strateegiaosakonna välisvahendite õiguse nõunik Cyrsten Rohumaa (e-post: cyrsten.rohumaa@mkm.ee, telefon 631 3609). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigussakonna õigusnõunik Gerly Lootus (e-post: gerly.lootus@mkm.ee, telefon 639 7652).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Muudetavatest määrustest jäetakse välja keeld teha tehinguid tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud seotud isikutega. Vastavad muudatused tehakse eelnõu §-s 1, § 2 punktis 2, § 3 punktis 2, §-s 4, § 5 punktis 1, § 6 punktis 1, § 7 punktis 2 ja §-s 8.

Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 11 muudatused, mis sätestavad ostumenetluse nõuded (jõustusid 2024. a augustis), sätestavad ka kohustuse hoiduda ostumenetluses huvide konfliktist, mistõttu ei ole vaja toetuse andmise tingimuste määrustes kehtestada seotud isikute vahelisi tehinguid keelavaid sätteid. Ühendmääruse ostumenetlust reguleerivad sätted kohalduvad toetuse andmise tingimusi reguleerivate määruste alusel toetuse andmisele ja kasutamisele. Ostumenetluse regulatsioon kohaldub, kui ostu abikõlblik maksumus käibemaksuta on vähemalt 20 000 eurot.

Puudub vajadus sätestada üldreeglitest piiravamaid tingimusi määruse tasandil, kuivõrd vajalik regulatsioon, mis olemuselt kattub seotud isikute keeluga, on juba kehtestatud kõrgemal tasandil.

Muudatus lihtsustab menetlust nii taotlejatele kui rakendusüksusele, samuti vähendab mõnevõrra menetluskooormust (seotud isikute keelu kontrollimisega seotud ressursi arvel).

Lisaks ostumenetlusele kohalduvad ühendmääruse §-s 15 sätestatud kulu abikõlblikuks lugemise üldtingimused, mille kohaselt loetakse kulu põhjendatuks, kui see on sobiv, vajalik ja tõhus tulemuse saavutamiseks ja tekib toetatavate tegevuste käigus.

Ühendmääruse seletuskirjas viidatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 30 lõikele 2, mille kohaselt tähendab tõhususe põhimõtte parimat võimalikku suhet kasutatud vahendite ja saavutatud tulemuste vahel.

Seega juhul, kui alla 20 000-eurose tehingu osas tekib rakendusüksusel kahtlus, et tegemist ei ole turutingimusel tehinguga, on võimalik toetuse saajalt vastavaid selgitusi küsida ning vajadusel ka kulu tagasi lükata.

Samuti jäetakse muudetavatest määrustest välja finants- ja kindlustustegevusega (EMTAK 2008 jagu K) seotud välistus, sest Eesti soovib toetada *fintech* sektorit¹. Nimetatud muudatused tehakse eelnõu §-ga 2 punktis 1, § 3 punktis 1, § 5 punktis 2, § 6 punktis 2 ning § 7 punktis 1.

Muudatuste eesmärk on soodustada finants- ja kindlustustegevuse valdkonnas tegutsevate tehnoloogiaettevõtete kasvu läbi teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni, suurendades seeläbi kõrgema lisandväärtusega teenuste ekspordi kasvu.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 10. veebruari 2023. a määruses nr 8 „Perioodi 2021–2027 innovatsiooni- ja arendusosaku toetuse andmise tingimused ja kord“ § 24 lõike 1 muudatus on vajalik, et siduda maksetaotlus sisulise aruandega selleks, et maksmisel oleks võimalik veenduda, et projekti tegevuste elluviimine kulgeb plaanipäraselt. Eelnõu kohaselt esitatakse maksetaotlus vahe- või lõpparuandega. Innovatsiooniosaku toetuse puhul esitatakse ainult lõpparuanne. Arendusosaku toetuse puhul esitatakse vahearuanne vaid juhul, kui projekti elluviimise periood on pikem kui 12 kuud. Kui esitada tuleb nii vahe- kui lõpparuanne, võib toetuse saaja esitada maksetaotluse nii vahe- kui lõpparuandega või ainult lõpparuandega.

3. Eelnõu vastavus EL õigusele

Määruste muudatused on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, ühendmääruse ja ÜSS2021_2027-ga.

4. Määruse mõjud

Üldtingimusi dubleeriva nõude eemaldamine aitab kokku hoida ressursi projektide elluviimisel ja kulude kontrollimisel. Seega ei kaasne muudatusega täiendavaid kulusid, vaid aitab vastupidiselt säästa rakenduskulusid.

Muudatus lihtsustab menetlust nii taotlejatele kui rakendusüksusele, samuti vähendab mõnevõrra menetluskoormust (seotud isikute keelu kontrollimisega seotud ressursi arvel).

¹ Fintech sektor hõlmab uusi finantstehnoloogiaid või -teenuseid arendavaid idufirmasid, väljakujunenud finantsteenuseid pakkuvaid tehnoloogiaettevõtteid ja uusi tehnoloogiaid kasutusele võtvaid traditsioonilisi finantsasutusi. EASi hallatava kodulehe ([FinTech — Invest in Estonia](#)) andmetel on Eesti sularahavaba ühiskond, kus üle 99% finantstehingutest toimub digitaalselt. Elektroonilist ID-d ja *Blockchaini* kasutatakse laialdaselt FinTechi rakendustes.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruste muudatuste rakendamisega ei kaasne otseseid kulusid riigieelarvele.

6. Määruse jõustumine

Käesoleva määruse alusel tehtavad muudatused jõustuvad üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati koostöölastamiseks ja arvamuse avaldamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, perioodi 2021–2027 seirekomisjonile, Euroopa Komisjonile ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, Sihtasutus Ida-Viru Ettevõtluskeskusele.